

Aan de raad

Samenvatting:

In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (GRP4) geven we aan op welke wijze we de komende jaren, met een doorkijk naar de toekomst, invulling gaan geven aan de zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater. Vanuit de Wet milieubeheer zijn we verplicht een GRP4 voor deze zorgplichten op te stellen. Het GRP4 geeft antwoord op de wijze waarop we de aankomende jaren omgaan met het beheer en onderhoud van de rioleringsvoorzieningen en welke investeringen gedaan moeten worden in het kader van de zorgplichten. Het GRP4 laat ook zien hoe we inspelen op een veranderend klimaat en hoe we inzetten op een verdere professionalisering van het rioolbeheer. Ook laat dit GRP4 zien dat de investeringen behoorlijk naar beneden zijn bijgesteld door keuzes te maken zoals bestaande riolen te renoveren in plaats van vervangen.

Opdracht:

In de planperiode 2016-2020 zal uitvoering worden gegeven aan de beleidsvoornemens in dit GRP4, dat is gebaseerd op het wettelijk- en beleidskader zoals aangegeven door de EU, het rijk, de provincie, het waterschap en de gemeente. Het laatste gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dateert van februari 2009 voor de periode 2009-2015.

Aanleiding:

Vanuit de Wet Milieubeheer zijn we verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP4) voor de zorgplichten (afval-, hemel- en grondwater) op te stellen.

Doelstelling:

Rioolstelsels zijn van oudsher primair aangelegd vanuit het maatschappelijk belang van de volksgezondheid. Afvalwater wordt via rioolstelsels op een hygiënische manier uit woonkernen en het buitengebied afgevoerd. Daarnaast draagt een goede voorziening bij aan een aantrekkelijke woon- en recreatie omgeving. In de afgelopen jaren is veel meer aandacht gevraagd voor het maatschappelijk belang van het beheersen van wateroverlast in woonkernen en het beheersen van vuilemissies naar het milieu.

Mogelijke oplossingen:

We streven een duurzame en doelmatige inzameling en afvoer van afvalwater na tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Adequaat beheer en onderhoud zijn daarbij ons uitgangspunt, waarbij we meer gaan sturen op geleverde prestaties. Hierbij maken we steeds meer gebruik van metingen vanuit het afvalwatermeetnet, geregistreerde meldingen van burgers en bedrijfsleven en praktijkinformatie met betrekking tot gemaalstoringen. De basis daarvoor is een goed ingericht gegevensbeheer. De eerste aanzet hiertoe hebben we al gemaakt in het vorige vGRP.

Op basis van de huidige kennis van de kwaliteitstoestand van het rioolstelsel, gaan we minder riolen vervangen en meer renoveren. We vervangen riolen op beperktere schaal en dan vooral daar waar werk met werk kan worden gemaakt. Voor mechanische riolering voorzien we een inspanning de komende planperiode als het gaat om vervanging van onderdelen op basis van het plan dat in 2012 is opgesteld. Naast investeringen voor renovatie van riolen zijn er in beperktere mate dan voorheen investeringen voorzien voor vervanging en investeringen voor verbetering van het rioolstelsel.

De laatste jaren staat door klimaatontwikkelingen het beheersen van wateroverlast vaak in de belangstelling. Regelmatig worden gemeentes in zomerse perioden getroffen door zeer zware regenbuien die veel wateroverlast en maatschappelijke overlast veroorzaken.

Het beleid voor beheer en aanleg van rioolstelsels wordt in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP4) uitgewerkt. In het GRP4 (zie bijlage) wordt aandacht gegeven aan thema's als wateroverlast als gevolg van klimaatverandering, grondwateroverlast, ontvlechting van schone en verontreinigde waterstromen zodanig dat een gezond en duurzaam watersysteem niet onder druk komt te staan, professioneel rioolbeheer, samenwerking in de waterketen en gezonde financieringsvormen.

De kosten gemoeid met de rioleringszorg dekt de gemeente Hellendoorn uit de rioolheffing. Op basis van de Gemeentewet artikel 228a heeft de gemeente in 2015 de "Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing 2015" vastgesteld. Met de verordening kan de gemeente Hellendoorn kosten verhalen die verbonden zijn aan de afvalwater-, de hemelwater- en de grondwaterzorgplicht. De belasting wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De maatstaf voor de heffing is drinkwaterverbruik. Op basis van de voortgang van de uitvoering van het VGRP, in combinatie met een jaarlijkse actualisatie van alle lasten en baten, zal de rioolheffing jaarlijks worden vastgesteld bij de behandeling van de heffingsverordening.

In 2016 zal een verdiepend onderzoek worden uitgevoerd naar de wijze waarop de heffingsmaatstaf momenteel is ingericht. In deze verdieping zullen de administratieve gevolgen voor betrokken afdelingen en de verdeling van de lasten over verschillende soorten gebruikers worden meegenomen.

De ontwikkeling van de rioolheffing voor de periode 2016-2020 is op basis van een kostendekkingsberekening voor drie scenario's in beeld gebracht met een doorkijk naar de lange termijn. Het investeringsniveau is ten opzichte van het vorige vGRP met circa 1 miljoen verlaagd. Bij het vorige vGRP 2009-2015 is afgesproken dat vanaf 2016 de tarieven met 1,6% per jaar zouden gaan stijgen.

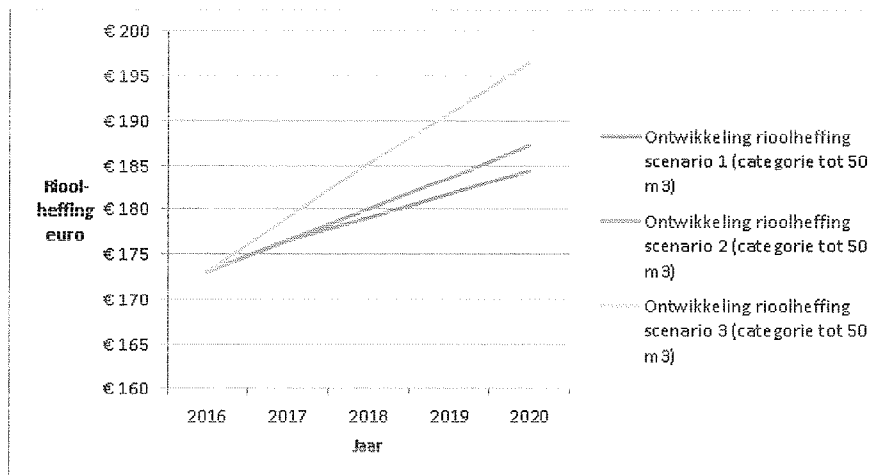
Scenario 1 is gebaseerd op het huidige beleid;

In scenario 2 is het effect in beeld gebracht van een andere wijze van toerekening van de BTW (21% over alle lasten met uitzondering van de gemeentelijke personele lasten);

Scenario 3 geeft de ontwikkeling aan van de rioolheffing als het afschrijvingsbeleid geleidelijk wordt gewijzigd. Vervangingsinvesteringen en investeringen voor renovaties worden in dit scenario na 2030 direct afgeschreven.

De navolgende figuur geeft de ontwikkeling van de rioolheffing voor de planperiode van dit GRP4 voor de 3 scenario's.

Ontwikkeling rioolheffing planperiode GRP4

Ontwikkeling rioolheffing planperiode (afgerond op het euro's)

Jaar	Ontwikkeling rioolheffing scenario 1 (categorie tot 50 m3)	Ontwikkeling rioolheffing scenario 2 (categorie tot 50 m3)	Ontwikkeling rioolheffing scenario 3 (categorie tot 50 m3)
2016	€ 173	€ 173	€ 173
2017	€ 176	€ 176	€ 179
2018	€ 179	€ 180	€ 185
2019	€ 182	€ 184	€ 191
2020	€ 185	€ 187	€ 197

Voorgestelde oplossingen:

In scenario 2 is het effect in beeld gebracht van een andere wijze van toerekening van de BTW. In plaats van 11% over alle kosten met betrekking tot riolering berekenen we bij scenario 2 21% over alle kosten exclusief de gemeentelijke personele lasten.

Met de invoering van het Btw-compensatiefonds (Bcf) in 2003 moest er vanuit de Rijksoverheid administratief technisch een fictieve btw-component in de rioolheffing (en ook in de afvalstoffenheffing) worden aangebracht. De btw kan vanaf 2003 gedeclareerd worden bij het Bcf maar de gemeenten zijn voor eenzelfde bedrag gekort op de uitkering uit het gemeentefonds. Vandaar dat de btw fictief aan de kosten van rioleringen moet worden toegerekend om tot 100% kostendekking te blijven komen. Tot 2015 gebruikten we voor deze btw-component een vast percentage van 11% op de totale kosten. Na de btw-verhoging van 19 naar 21% hebben we deze 11% niet aangepast. Inmiddels is de uitkering uit het Bcf vanuit Den Haag aan een maximum gebonden.

Om dus een reëel beeld te krijgen rekenen we vanaf 2016 de werkelijk terugontvangen btw toe. Voor de kosten van de riolering betekent dit dat we ongeveer € 180.000,-- meer toerekenen. De kosten van de riolering zijn immers vooral materiaal en hebben weinig betrekking op personeel.

In de begroting 2016 is al rekening gehouden met scenario 2.

Burger en overheidsparticipatie:

Niet van toepassing.

Communicatie:

Conform de inspraakverordening van de gemeente Hellendoorn wordt het GRP4 na vaststelling door de raad gedurende 6 weken ter inzage gelegd.

Effecten meten:

Tijdens de planperiode van het GRP4 (2016-2020) wordt de raadscommissie op een tweetal momenten geïnformeerd over de voortgang en ontwikkeling van het GRP4.

Planning:

- 2 december 2015: Behandeling in de Raadscommissie Grondgebied;
- 15 december 2015: Vaststelling door de Raad

Concept Besluit:

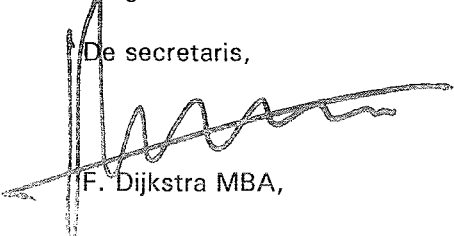
1. In te stemmen met het gemeentelijk rioleringsplan (GRP4) voor de periode van 2016-tot en met 2020 als beleidskader;
2. De ontwikkeling van de rioolheffing in de planperiode van het GRP4 (2016-2020) te baseren op scenario 2.

Nijverdal, 10 november 2015

Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn,

De secretaris,

de burgemeester,

F. Dijkstra MBA,

mevr. A.H. Raven BA,

Advies commissie(s):

De commissie grondgebied stemt ermee in dat het voorstel wordt voorgelegd aan de raad van 15 december 2015.

Nr. 15INT03435

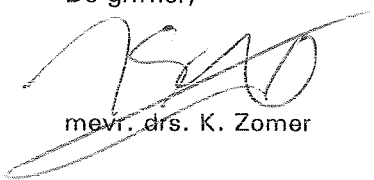
Nijverdal, 15 december 2015

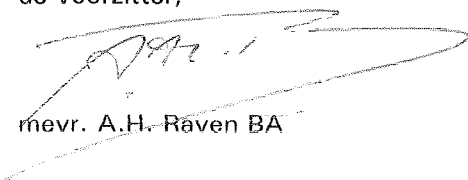
Aldus besloten,

De raad van Hellendoorn,

De griffier,

de voorzitter,

mevr. drs. K. Zomer

mevr. A.H. Raven BA

Bijlagen:

- Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020 (GRPP4)

GRP4

Gemeente
Hellendoorn

GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (GRP4)

2016-2020 Hellendoorn

Jonkerbosplein 52
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
+31 88 348 70 00 Telefoon
+31 88 348 71 00 Fax
info@nijmegen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoningdhv.com Internet
Amersfoort 56515154 KvK

Documenttitel Gemeentelijk Rioleringsplan
2016-2020 Hellendoorn
Verkorte documenttitel GRP Hellendoorn (GRP4)
Status Definitief rapport
Datum 4 november 2015
Projectnaam GRP Hellendoorn
Projectnummer BD3804-101-100
Opdrachtgever Gemeente Hellendoorn
Referentie BD3804/R001/903690/EJA/Nijm

Auteur(s) K. Vleeshouwers, H. J. Bergboer
Collegiale toets T. Dijkstra / R.C. Mennegat
Datum/paraaf 4 november 2015
Vrijgegeven door K. Vleeshouwers
Datum/paraaf 4 november 2015

afwegen. Het doel van de watertoets is dat de waterbelangen evenwichtig worden meegewogen bij de totstandkoming van een bestemmingsplan. De watertoets wordt via een waterparagraaf opgenomen in het bestemmingsplan. De waterparagraaf beschrijft de waterhuishoudkundige situatie (oppervlaktewater, grondwater, hemelwater en afvalwater) in de huidige en toekomstige situatie en de wijzigingen die optreden en hoe hiermee wordt omgegaan. De afgelopen planperiode is de watertoets bij alle ruimtelijke ontwikkelingen toegepast in goed overleg met de waterbeheerders die uiteindelijk formeel goedkeuring geven. In de praktijk komt het voor dat de waterbelangen te laat in planprocessen aan de orde worden gesteld. Dit is een aandachtspunt voor de toekomst. Ook de doorvertaling van de watertoets in het vervolgtraject (waterhuishoudkundig plan, definitief ontwerp en bestek) verdient nog de nodige aandacht. Dit geldt ook voor de doorvertaling van de watertoets naar bouwvergunningen (scheiding van hemelwater en afvalwater en lokale verwerking van hemelwater).

5.4.3 Beheer van hemelwatervoorzieningen

Het beheer van openbare voorzieningen voor de inzameling, berging en het transport van hemelwater zal extra aandacht vergen omdat de systemen die worden aangelegd ten opzichte van het verleden complexer van karakter kunnen worden. Het is daarom wenselijk in de komende planperiode richtlijnen te ontwikkelen voor ontwerp, uitvoering en beheer van hemelwatervoorzieningen en deze in te bedden in de werkmethodes van de gemeente zodat beheerproblemen in de toekomst worden voorkomen. Ook is het nodig de basisinformatie van al aangelegde voorzieningen gestructureerd vast te leggen in beheersystemen.

5.4.4 Klimaatscan

In 2014 is een verkenning uitgevoerd van de problematiek van (zware) overbelasting van rioolstelsels door zeer intensieve regenbuien. Met deze verkenning is inzicht ontstaan in mogelijke toekomstige wateroverlastlocaties in een deel van de gemeente (kernen Nijverdalen en Hellendoorn). Hiertoe zijn hydraulische berekeningen uitgevoerd waarbij stroming over verhard oppervlak op basis van de Algemene Hoogtekaart Nederland (AHN 2) is meegenomen in de berekeningen (zogenaamde 2d-berekeningen). Via kaartmateriaal zijn, voor een aantal regenbuien met toenemende zwaarte, de locaties in beeld gebracht waar water zich in de openbare ruimte kan verzamelen. Het resultaat van dit project is opgenomen in bijlage 1. De kaarten bieden een basis voor toekomstige toetsing van projecten vanuit verschillende vakdisciplines in de openbare ruimte.

5.5 Hemelwaterzorgplicht, wat gaan we doen?

5.5.1 Uitwerking missie en visie hemelwaterzorgplicht

Bij de missie en visie op de hemelwaterzorgplicht (zie paragraaf 4.4) hebben we onderscheid gemaakt in bestaand gebied en nieuw te ontwikkelen gebied. In deze paragraaf is de missie en visie zoals verwoord in hoofdstuk 4 verder uitgewerkt voor de volgende veelvoorkomende soorten projecten:

- Uitbreiding woongebied;
- Uitbreiding bedrijventerrein;
- Nieuwbouw en bestaande bebouwing buiten de bebouwde kom;

- Inbreidingen woongebied;
- Wijziging van verhard oppervlak;
- Uitbouw van woningen binnen de bebouwde kom;
- Riolvervanging, herstructurering, wegrenovatie.

Naast een uitwerking naar soorten projecten is aandacht gegeven aan het beleid voor het informeren van burgers en bedrijven en flankerend beleid (samenhang met onkruidbestrijding, strooizouten, bestrijding van hondenpoep).

Uitbreiding woongebied

Voor de hemelwaterafvoer van particuliere verhardingen gaat de gemeente uit van afvoer bovengronds (via goten) naar de openbare ruimte of ondergronds (via een leidingsysteem) met een overloop op de erfgrans naar de openbare ruimte. Voor de hemelwaterafvoer van de openbare verhardingen gaat de gemeente uit van afvoer bovengronds of ondergronds en centrale verwerking van het hemelwater via een bergingsvoorziening met aansluiting op oppervlaktewater of een combinatie van een bergingsvoorziening en infiltratievoorziening.

Als alternatief kan een projectontwikkelaar of particulier ook kiezen voor afvoer en verwerking van hemelwater van particuliere verhardingen op eigen terrein.

Bij nieuwe uitbreidingen wordt het proces van de watertoets gevolgd. Ten aanzien van dimensionering van de hemelwatervoorzieningen worden de eisen van gemeente en waterschap gevolgd, deze zijn verwoord in onderstaande uitsnede.

Dimensioneringsgrondslagen uitbreidingen woongebied

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur), aandacht voor vormgeving van de openbare ruimte zodanig dat zoveel mogelijk extra water bij zwaardere buien kan worden geborgen;
 Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 40 mm , zorgdragen voor lediging van de voorziening in circa 24 uur.

Uitbreiding bedrijventerrein

Het huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater en het licht verontreinigde hemelwater van wegen en parkeerterreinen wordt ondergronds afgevoerd en verwerkt middels een verbeterd gescheiden stelsel. Het afvalwater wordt daarbij naar het DWA-stelsel afgevoerd en het licht verontreinigde hemelwater naar een hemelwaterstelsel. Als alternatief voor een verbeterd gescheiden rioolstelsel mag ook een duurzaam verbeterd gescheiden stelsel worden aangebracht gebaseerd op een verminderde hemelwaterafvoer via het gemaal al dan niet in combinatie met een reiniging van het overstortwater. De capaciteit van het regenwatergemaal wordt hierbij teruggebracht.

Voor het schone hemelwater gaat de voorkeur uit naar directe ondergrondse afvoer waarbij zware regenbuien via een bergingsvoorziening vertraagd worden afgevoerd naar oppervlaktewater.

Voor de definitieve vormgeving van het rioolstelsel zal per locatie vooraf een afweging worden gemaakt op basis van doelmatigheid en de landelijke indeling in bedrijfscategorieën (in deze categorisering is op basis van milieutechnisch overwegingen een classificering aangebracht tussen bedrijven met een licht karakter

zoals kantoren en bedrijven met een zwaar karakter zoals bijvoorbeeld een autosloperij).

Bij uitbreidingen van bedrijventerreinen wordt het proces van de watertoets gevolgd. Ten aanzien van dimensionering van de hemelwatervoorzieningen worden de eisen van gemeente en waterschap gevolgd, deze zijn verwoord in onderstaande uitsnede.

Dimensioneringsgrondslagen uitbreidingen bedrijventerrein

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur), aandacht voor vormgeving van de openbare ruimte zodanig dat zoveel mogelijk extra water bij zwaardere buien kan worden geborgen;
Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 40 mm, zorgdragen voor lediging van de voorziening in circa 24 uur.

Nieuwbouw en uitbouw bebouwing buiten de bebouwde kom

Voor nieuwbouw van een of enkele woningen en uitbouw van bestaande bebouwingen buiten de bebouwde kom gelden de volgende dimensioneringsgrondslagen.

Dimensioneringsgrondslagen *nieuwbouw en uitbouw bebouwing buiten de bebouwde kom*

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur);
Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 40 mm, zorgdragen voor lediging van de voorziening in circa 24 uur.

Inbreidingen woongebied

Voor de hemelwaterafvoer van particuliere verhardingen is uitgangspunt dat deze op eigen terrein wordt verwerkt, met afhankelijk van de situatie, een mogelijkheid tot overloop naar een laagte, een gemengd riool, een regenwaterriool of een watergang zodat er bij overbelasting geen problemen ontstaan.

Ook voor verhardingen in de openbare ruimte wordt uitgegaan van verwerking binnen de inbreiding, met afhankelijk van de situatie, een mogelijkheid tot overloop naar een laagte, een gemengd riool, een regenwaterriool of een watergang zodat er bij overbelasting geen problemen ontstaan.

Bij nieuwe inbreidingen wordt het proces van de watertoets gevolgd. Ten aanzien van dimensionering van de hemelwatervoorzieningen worden de eisen van gemeente en waterschap gevolgd, deze zijn verwoord in onderstaande uitsnede. Wanneer de berging vanwege ruimtegebrek niet kan worden gerealiseerd in de inbreiding dan kan deze in overleg met de gemeente op een andere locatie worden gerealiseerd. Gemeente zal hiervoor een regeling uitwerken gebaseerd op een betaling van een bedrag van de initiatiefnemer aan de gemeente. Gedacht wordt daarbij aan een bedrag van 400 euro per m³.

Dimensioneringsgrondslagen inbreidingen

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur), aandacht voor vormgeving van de openbare ruimte zodanig dat zoveel mogelijk extra water bij zwaardere buien kan worden geborgen;
Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 20 mm, zorgdragen voor een noodoverloop van de compensatieberging naar een gemengd riool, een laagte, watergang of regenwaterriool.

Wijziging van verhard oppervlak

Voor verwerking van hemelwater als gevolg van wijziging van verhard oppervlak wordt hetzelfde beleid gevoerd als voor inbreidingen. Praktisch probleem hierbij is wel dat wijzigingen in verhard oppervlak die niet samenhangen met bouwvergunningen niet altijd bekend zijn bij de gemeente. Op basis van ervaringen de komende jaren zal dit onderdeel van de uitwerking daarom mogelijk nog worden bijgesteld.

Bij wijziging van verhard oppervlak wordt het proces van de watertoets gevolgd. Ten aanzien van dimensionering van de hemelwatervoorzieningen worden de eisen van gemeente en waterschap gevolgd, deze zijn verwoord in onderstaande uitsnede.

Dimensioneringsgrondslagen inbreidingen en wijzigingen van verhard oppervlak

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur), aandacht voor vormgeving van de openbare ruimte zodanig dat zoveel mogelijk extra water bij zwaardere buien kan worden geborgen;
Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 20 mm, zorgdragen voor een noodoverloop van de compensatieberging naar een gemengd riool, een laagte, watergang of regenwaterriool.

Uitbouw van woningen binnen de bebouwde kom

Het grootste deel van de bouwvergunningaanvragen betreft kleine aanbouwtjes aan bestaande woningen. Voor aanbouwen met een toename van het verhard oppervlak kleiner dan 50 m² wordt scheiding van hemelwater en afvalwater niet verplicht gesteld, voor deze aanbouwen behoeft geen compensatieberging te worden aangelegd. Voor uitbouwen van woningen boven 50 m² wordt scheiding van afvalwater en hemelwater wel verplicht gesteld en dient de vergunningaanvrager rekening te houden met compensatieberging.

Dimensioneringsgrondslagen uitbouw van woningen boven 50 m²

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur);
Ontwerp berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien: 20 mm, zorgdragen voor een noodoverloop van de compensatieberging naar een gemengd riool, een laagte, watergang of regenwaterriool.

Rioolvervanging, herstructurering, wegrenovatie

Bij uitvoering van, herstructurerings-, wegrenovatieprojecten of rioolvervangingsprojecten zoekt de gemeente actief naar mogelijkheden om verhard oppervlak af te koppelen indien dit op doelmatige en duurzame wijze mogelijk is. Voor deze projecten gelden de volgende dimensioneringsgrondslagen.

Dimensioneringsgrondslagen rioolvervanging, herinrichting en wegrenovatie

Ontwerp hemelwaterafvoer: bui 8 (circa 20 mm/uur), aandacht voor vormgeving van de openbare ruimte zodanig dat zoveel mogelijk extra water bij zwaardere buien kan worden geborgen;
Ontwerp compensatieberging: afhankelijk van de gekozen oplossing wordt in overleg met het waterschap gezocht naar maatwerkoplossingen voor lokale berging ten behoeve van het vertraagd afvoeren van regenbuien of berging aan de rand van de woonkernen, gestreefd wordt minimaal 20 mm berging aan te brengen.

Samenvatting uitwerking missie hemelwaterzorgplicht

Tabel 10 geeft een samenvatting van de uitwerking van het beleid. Aan de hand van deze samenvatting kan worden bepaald welke dimensioneringsgrondslagen van

toepassing zijn bij verschillende activiteiten in de gemeente. In de praktijk zullen deze grondslagen het vaakst worden gebruikt bij het proces van de watertoets (zie paragraaf 5.4.2).

Tabel 10: Samenvatting dimensioneringsgrondslagen

Activiteit	Ontwerp afvoercapaciteit	Ontwerp berging ten behoeve van vertraagde afvoer van hemelwater
Uitbreiding woongebied	Bui 8 leidraad riolering	40 mm/uur
Uitbreiding bedrijventerrein	Bui 8 leidraad riolering	40 mm/uur
Nieuwbouw en bestaande bebouwing buiten de bebouwde kom	Bui 8 leidraad riolering	40 mm/uur
Inbreidingen woongebied	Bui 8 leidraad riolering	20 mm/uur
Wijziging van verhard oppervlak	Bui 8 leidraad riolering	20 mm/uur
Uitbouw van woningen binnen de bebouwde kom	Bui 8 leidraad riolering	20 mm/uur
Riolvervanging, herstructurering, wegrenovatie	Bui 8 leidraad riolering	20 mm/uur

Hemelwaterverordening

In de planperiode zal een hemelwaterverordening worden opgesteld. De hemelwaterverordening is, in combinatie met bijbehorende aanwijsbesluiten, een instrument waarmee een zorgvuldige verwerking van hemelwater kan worden geregeld. De hemelwaterverordening kan bijvoorbeeld worden ingezet bij het afkoppelen van hemelwater in het kader van rioolvervangingsprojecten of herstructureringsprojecten in bestaand gebied of voor handhaving van de scheiding van hemelwater en afvalwater in nieuwbouwggebieden.

5.5.2 Beheer hemelwatervoorzieningen

De gemeente streeft een adequaat preventief beheer van openbare hemelwatervoorzieningen na. Het beheer van hemelwatervoorzieningen op eigen terrein is de verantwoordelijkheid van de burgers. Het beheer van hemelwatervoorzieningen betreft hoofdzakelijk reiniging, inspectie en onderhoud van hemelwaterriolering, wadi's, open verharding en infiltratievoorzieningen. Het beheer van hemelwatervoorzieningen gebeurt samen met het beheer van afvalwatervoorzieningen (zie paragraaf 5.3.1).

5.5.3 Investerings

In dit GRP4 zijn middelen voorzien voor de aanpak van wateroverlast bij extreme regenbuien. Vanuit de klimaatscan die voor de kernen Nijverdal, Hellendoorn en 't Lochter is uitgevoerd zal, worden bepaald hoe deze middelen het best kunnen worden ingezet. De klimaatscan is opgenomen in bijlage 1 en geeft weer waar water zich zal verzamelen bij een extreme bui, waarbij in één uur tijd 50 mm neerslag valt. Met collega's van groenbeheer, wegbeheer, verkeer en integrale herinrichtingsprojecten, worden projecten afgestemd. In deze afstemming van projecten staat de aanpassing van de openbare ruimte zodanig dat wateroverlast zoveel mogelijk wordt vermeden